

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

J. S. Bach 340

Arvo Leibur^{VIIUL}

Mia Kurvits^{VIIUL}

Peep Lassmann^{KLAVER}

Marko Martin^{KLAVER}

EMTA sinfonietta Arvo Leiburi juhendamisel

5.10.2025 – 17.00

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia suur saal

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

Kontsert kahele klahvpillile c-moll BWV 1060 (1735)

Allegro

Adagio

Allegro

Solistid **Peep Lassmann** ja **Marko Martin**

Kontsert kahele viiulile d-moll BWV 1043 (~1718)

Vivace

Largo ma non tanto

Allegro

Solistid **Arvo Leibur** ja **Mia Kurvits**

Klahvpillikontsert nr 1 d-moll BWV 1052 (1738)

Allegro

Adagio

Allegro

Solist **Peep Lassmann**

„Brandenburgi kontsert“ nr 3 G-duur BWV 1048 (~1719–1720)

Allegro

Adagio

Allegro

Klahvpillikontsert nr 5 f-moll BWV 1056 (1738)

[...]

Largo

Presto

Solist **Peep Lassmann**

EMTA sinfonietta

Johann Sebastian Bach loomingus on nähtud muusikamaailma alfat ja oomegat – ühelt poolt on see alustala, millel rajaneb õhtumaade muusika, teisalt aga universaalne kokkuvõte barokkmuusikast ja sellele eelnenud sajandite muusikatraditsioonidest. Tema passioonide dramaatiline jõud, kantaaditsüklite vaimulik sügavus, klahvpilliteoste intiimsus või kontsertide särav virtuoossus – kõik see loob mulje, et Bach haarab oma muusikasse kogu inimkogemuse. „Mitte „ojaks“ (Bach – sks k „oja“), vaid „merek“ peaks teda nimetama,“ on täheldanud Ludwig van Beethoven.

Ligi pool sajandit kestnud loometegevuse tulemusena valmis Bach sulest üle tuhande teose, mis katsid pea kõiki tollaseid muusikažanre peale ooperi. Kontsert oli 18. sajandi alguses veel üsna noor žanr, mis jõudis Saksamaale üle Alpide Antonio Vivaldi viiulikontsertide kogumiku „L'estro armonico“ („Harmooniline vaimustus“, 1711) menuka trükiväljaande näol. Bach uuris Vivaldi kontserte väga põhjalikult, tegi neist transkriptsioone ning kujundas siis välja omanäolise soolokontserdi tüübi, milles kombineeruvad itaalia sädelev virtuoossus ja saksapärase polüfooniline mõtlemine.

Kui Vivaldi kontsertides domineeris solistina viiul, siis Bach oli esimene helilooja, kes tõstis sellesse rolli klavessiini – barokiajastul taustainstrumendi seisuses olnud pilli. Olles ise silmapaistev orel- ja klavessiinivirtuoos, andis Bach klavessiinile soolo-osa esmakordselt 1721. loodud „Brandenburgi kontserdis“ nr 5, kus see soleerib põikflöödi ja viiuli kõrval. Kuna just soolokontserdi vorm võimaldas kõige paremini täiustada klavessiinimänguoskusi, kirjutas Bach neid oma õpilaste jaoks, kelle hulgas olid ka tema pojad Carl Philipp ja Wilhelm Friedemann. Klavessiini suhteliselt tagasihoidliku dünaamilise nivoo tõttu eelistavad paljud tänapäeva pianistid esitada Bachi klahvpillikontserte klaveril, mille kõlajõud suudab täita suuremadki kontserdisaalid.

Bachi klavessiinikontsertidest on tänaseks säilinud üle tosina teose ühele kuni neljale klavessiinile. Need pärinevad 1730.–1740. aastatest, mil ta juhatas Leipzigi ülikoolis juures asuvat muusikaühingut Collegium Musicum, kuuludes kontserdirepertuaari, mida ühingu orkester esitas iganädalaselt Zimmermanni Kohvimajas (talviti) ja Kohviaias (suveperioodil). Kohvimajas jätkus ruumi umbes 150-le kuulajale ning kontserdid olid sissepääsutasu eest avatud kõigile linlastele. Enamik Kohvimajas ettekandele tulnud Bachi klavessiinikontsertidest olid õigupoolest transkriptsioonid teistele soolopillidele (põhiliselt viiulile) loodud teostest. **Kontsert kahele klahvpillile ja orkestrile c-moll BWV 1060** arvatakse põhinevat tema kadumaläinud topeltkontserdil viiulile ja oboele, mille Bach lõi 1720. aastatel, kui ta tegutses kapellmeistrina Kötheni õukonnas. Selles pole esiplaanil niivõrd solistide virtuoossuse demonstreerimine, kuivõrd soolopillide ja orkestri dialoog.

Kontsert kahele viiulile d-moll BWV 1043 valmis Köthenis umbes 1718. aasta paiku. Seda võib pidada üheks Bachi kuulsamaks teoseks ning suurepäraseks hilisbaroki stiilinäiteks. Esmapilgul näib tegu olevat kolmeosalise Vivaldi stiilis kontserdiga, ent lähem vaatlus toob esile selle polüfoonilised rikkused, mis asetavad teose väljaspoole üldlevinud vormeleid. Kontserdi südamikuks on sitsiliaana rütmis õõtsuv *Largo*-osa, milles kaks sooloviiuli partiid põimuvad keelpillide saatefoonil hingestatud duetiks – üks nüüdisviuldajaid on nimetanud seda „parimaks kaheksaks minutiks muusikas“. Hiljem seadis Bach topeltkontserdi ümber kahele klavessiinile ja orkestrile (BWV 1062).

Klahvpillikontserdi nr 1 d-moll BWV 1052 (1738) eelkäijaks on peetud praeguseks kaotsi läinud samahelistikulist viiulikontserti Weimari- või Kötheni-perioodist, millele viitab viiulile hästiistuv soolopartii. Kontserdi muusikalist materjali on Bach kasutanud ka 1720. aastate lõpul kirjutatud kantaatides nr 146 ja 188. Teose esitustraditsiooni aitasid 19. sajandil ülal hoida Mendelssohn ja Brahms, kes kirjutas kontserdile ka kadentsi. Bachi

Kötheni perioodi kõige silmapaistvamate teostena tõusevad esile kuus orkestrikontserti erinevatele koosseisudele (*Six Concerts avec plusieurs instruments*), mida tuntakse „**Brandenburgi kontsertide**” nime all. 1721. aastal valis Bach Brandenburgi markkrahvile Christian Ludwigile saatmiseks ilmselt oma parimad Weimaris ja Köthenis loodud kontserdid. Neis võib näha küpse, oma ajastu kõiki rahvuslikke ja rahvusvahelisi muusikastiile valdava meistri isiklikku nägemust itaalia kontserdistiilist. **Kontsert nr 3 G-duur BWV 1048** arvatakse olevat valminud kuuest esimesena (~1719–1720). Siin ei ole selget soolo ja orkestriansambli eraldamist: kõigil üheksal keelpillimängijal on solisti ülesanded. Teose esimest ja viimast osa ühendab vaid kahest akordist koosnev *Adagio*, mis võis ilmselt pakkuda klahvpillimängijale võimaluse improviseeritud kadentsiks.

Klahvpillikontsert nr 5 f-moll on lühike, kuid erakordselt mõjuv kontsert, mille melanhoelses keskosas (*Larghetto*) kõlab üks Bachi kõige tuntumaid meloodiaid – selle esimesed taktid omavad sarnasust Telemanni flöödikontserdi G-duur TWV 51:G2 algusega, ent Bach arendab seda omal moel edasi. Ilmselt oli see muusika heliloojale südamelähedane, sest ta kasutas seda ka kantaadi nr 156 „Ich steh mit einem Fuß im Grabe” *sinfonia*’s, kus soolopilli rollis on oboe. Klahvpillikontserdi f-moll äärmised osad arvatakse kuuluvat kaotsi läinud viiulikontserti. Neis osades kohtame virtuoosset dialoogi orkestri ja solisti vahel, kes peegeldavad teineteise muusikalist materjali otsekui kajana.

Evelin Kõrvits

Arvo Leibur on olnud üle kahekümne aasta Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri kontsertmeister. Lisaks interpreeditegevusele on Leibur Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia keelpilliõppe juht. 2005. aastal omistati talle Eesti Muusikanõukogu interpretatsioonipremia panuse eest ERSO kõlapildi kujundamisse ja silmapaistva solistitegevuse eest. Leibur töötas 12 aastat Hollandis orkestrite kontsertmeistrina. 2008. aastal omistati talle Hollandi Kuningriigi Oranje-Nassau orden ning 2015. aastal Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapremia kaaluka panuse eest Eesti muusikaellu ja keelpillikultuuri arengusse. Solisti ja kammermuusikuna on Leibur andnud kontserte kogu Euroopas. Ta on salvestanud sooloplaadi „Euroopa virtuoosid“ Corelli, Paganini, Handoškini, Kuulbergi, Bulli ja Wieniawski muusikaga, koos pianist Vardo Rumesseniga firmale BIS albumi Tubina viiuliteostega, lisaks mitmeid CD-sid („Viva España“, „Tango King Astor Piazzolla“, „Drama“) koos Terje Terasmaa ja Heiki Mätlikuga.

Mia Kurvits alustas viiuliõpinguid seitsmeaastaselt Põlva Muusikakoolis Tiina-Mai Arundi juhendamisel. Haridustee jätkus Heino Elleri Muusikakooli noorteosakonnas, hiljem keskastmes Kristel Eeroja-Põldoja käe all. Hetkel õpib ta kolmandat aastat Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias professor Arvo Leiburi viiuliklassis. Mia Kurvits on esinenud mitmetel konkurssidel nii Eestis kui mujal maailmas. Ta on soleerinud Eller Sümfonieti ja Vanemuise sümfooniaorkestri ees ning osalenud korduvalt Rūta Lipinatyte, Miloš Petrovići, Lev Klõtškovi, Roman Spitzeri jt meistiklassides. Kurvits on teinud kaasa ERSO, Vanemuise sümfooniaorkestri, Pärnu Linnaorkestri, Klaaspärlimäng Sinfonietta ja Läänemere Filharmoonikute kontserttegevuses.

Peep Lassmann on üks väljapaistvamaid eesti pianiste, keda hinnatakse solisti, ansamblipartneri, pedagoogi ja muusikaelu juhtfiguurina. Aastatel 1992–2017 oli Lassmann Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor ning käesolevalt on ta EMTA professor ja nõukogu liige.

Peep Lassmann andis esimesed soolokontserdid 1969. aastal Tartu Ülikooli aulas ja Estonia kontserdisaalis ning on järgnevate aastakümnete jooksul esinenud solisti ja kammermuusikuna 30 riigis üle maailma. Ta on soleerinud ERSO, Moskva Filharmooniaorkestri, Pärnu Linnaorkestri, Vanemuise orkestri, Läti ja Moldova orkestrite ning mitmete projektkoosseisude ees. Dirigentidest on ta koostööpartneriteks olnud Paavo Berglund, Neeme Järvi, Eri Klas, Nikolai Rabinovitš, Nikolai Aleksejev, Peeter Lilje, Arvo Volmer, Vello Pähn, Paul Mägi, Jüri Alperten, Andres Mustonen, Toomas Vavilov, Juozas Domarkas ja Imants Resnis. Ta on teinud koostööd mitmete Euroopa kammeransamblitega ja tema partneriteks on olnud tuntud muusikud maailma eri paigust (Marianne Boettcher, Aaron Rosand, Yosif Feigelson, Michel Lethiec, Lionel Lhote, David Grimal, Raphael Wallfisch, Mati Palm, Jüri Gerretz jpt). Peep Lassmann on andnud meistikursusi ning osalenud konkursside žüriis paljudes Euroopa, Ameerika ja Aasia riikides.

Peep Lassmanni repertuaaris on 17 klaverikontserti (kümme neist on tulnud esitusele koos ERSO-ga nii Eestis kui välismaal), lisaks suur hulk soolo- ja kammerteoseid. Erilisel kohal on Olivier Messiaeni klaverimuusika – Lassmann on olnud teoste „Vingt regards sur l'Enfant Jésus” ja „Catalogue d'oiseaux” esmaesitaja Eestis. Samuti on talle oluline eesti heliloojate looming, mida ta on mitmelgi korral esmaettekandele toonud. Lassmann on salvestanud hulgaliselt klaverimuusikat Eesti Raadiole, samuti Moskva ja Rootsi raadiotele. Tal on ilmunud kuus LP-d (Melodia) ja soolo-CD „Eesti klaverimuusika” (Eres, 1994). Lisaks on ta koos bassi Mati Palmiga välja andnud CD „Eesti ja itaalia laule esitab Mati Palm” (Kuldklassika, 2002) ja tema esitusi on ilmunud erinevatel kogumikplaatidel, näiteks Jaan Räätsa klaveriteoste albumil (Antes, 1996).

Lassmann on EV Riigivapi III klassi ja EV Valgetähe IV klassi ordeni kavaler, Eesti Radio aasta muusik (1989) ning Estonia Seltsi, Eesti Muusikaõpetajate Liidu ja Eesti Klaveriõpetajate ühingu auliige. Ta on

pälvinud Eesti Kultuurkapitali helikunsti sihtkapitali aastapreemia (1999, 2009) ja Eesti Kultuurkapitali elutööpreemia (2018). 2020. aastal tunnustati Lassmanni Eesti Muusikanõukogu aastapreemiaga kaaluka panuse eest eesti pianismi arengusse.

Esther Honensi rahvusvahelise konkursi (2000) ja Gina Bachaueri rahvusvahelise konkursi (1998) laureaat **Marko Martin** on andnud kontserte paljudes maailmakuulsates kontserdisaalides, sh Londoni Barbican Hall ja Wigmore Hall, Hamburgi Musikhalle, Leipzigi Gewandhaus ja Toronto Glenn Gould Studio. Martin on esinenud paljudes Euroopa riikides, Põhja-Ameerikas, Jaapanis, Hiinas ja Lõuna-Koreas. Ta on teinud koostööd orkestritega, nagu Londoni Filharmooniaorkester, Calgary Filharmooniaorkester, Ottawa Rahvusliku Kunstikeskuse orkester, Läti Riiklik Sümfooniaorkester, Liepāja sümfooniaorkester, Midlandi sümfooniaorkester, ERSO, Tallinna Kammerorkester, Põhjamaade Sümfooniaorkester, EMTA sümfooniaorkester jt. Martini mängus on tunnustust leidnud lüürilisuse ja energiakülluse köitev harmoonia. See ilmneb eriti tema Brahmsi, Liszti ja Schuberti teoste interpretatsioonis. Samuti on ta kaasaegse muusika hinnatud interpret. Tema ansamblipartneriteks on tuntud eesti instrumentalistid ja lauljad, samuti on ta teinud koostööd välisinterpretidega, sh Irina Botškova, Arve Tellefsen, Andrei Belov, Maxim Rõsanov, Dante Milozzi, Daedalus kvartett ja Jacques Thibaud Trio.

Marko Martin õppis Tallinna Muusikakeskkoolis Lembit Orgse juures, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias prof Peep Lassmanni klaveriklassis ning Londoni Guildhalli Muusika- ja Draamakoolis prof Joan Havilli käe all. Marko Martin on EMTA õppejõud. Ta on pälvinud helikunsti sihtkapitali aastapreemia (2000) ja Neeme Järvi nimelise noore muusiku auhinna (2005).

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia sinfonieta on projektipõhine kammerorkester, mille koosseis varieerub vastavalt repertuaarile. Pillimängijate tuumiku moodustavad valdavalt EMTA vilistlased, kuid võimalusel on orkestritöösse kaasatud ka silmapaistvamad üliõpilased. Sinfonieta osaleb dirigeerimise eriala üliõpilaste koolitamisel, pakkudes tulevastele dirigentidele praktikavõimalust orkestrijuhatamisel. Samuti osaleb sinfonieta kompositsiooni eriala tudengite uudisloomingu ettekannetel ning muus EMTA kontserttegevuses, sageli koos EMTA koori ja koorijuhtidega ning on kaastegev ka dirigeerimiseksamitel.

I viiul

Arvo Leibur
Katariina Maria Kits-Reimal
Ingel Mättas
Kirsi Talimaa
Vanina Auad

Kontrabass

Jiri Parviainen

Klavessiin

Jordi López Jové

II viiul

Mia Kurvits
Helina Sommer
Triin Pihlap
Melissa Carita Ots

Viola

Toomas Nestor
Kristin Tõnisson
Maria Ridbeck

Tšello

Kärt Rannik
Sofija Ogarkova
Salome Stroganova

OOTAME KUULAMA

K 8.10 kell 19.00 / EMTA suur saal / pilet Piletikeskusest

Musica Aeterna

Klaveriduo Kai Ratsessepp – Mati Mikalai

Kavas Pärt, Sumera, Sisask, Debussy, Rahmaninov

P 19.10 kell 17.00 / EMTA suur saal / pilet Piletikeskusest

MÜRIAADfest. Festivali lõppkontsert „Credo“

EMTA sümfooniaorkester ja koor

Tiit Tomp (klaver)

Dirigent Toomas Vavilov

Kavas Tobias, Lemba, Tubin, Pärt

K 29.10 kell 19.00 / EMTA suur saal / pilet Piletikeskusest

Klaverikunst

Fortunato Salvador García Piquer (klaver)

Kavas Skrjabin, de Falla, Chopin

K 12.11 kell 19.00 / EMTA suur saal / pilet Piletikeskusest

Musica Aeterna. Vahemere viisid

Perrine Madoeuf (sopran), Ave Wagner (klaver)

Kavas laule ja aariaid prantsuse ja hispaania heliloojatelt:

Gounod, Bizet, Poulenc, Satie, Zarzuela, Granados jt

K 19.11 kell 19.00 / EMTA suur saal / pilet Piletikeskusest

Musica Aeterna

Kristi Kapten (klaver)

Kavas Debussy, Rahmaninov, Bernstein, R. Schumann

EESTI MUUSIKA-
JA TEATRIAKADEEMIA

Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia kontserdi- ja etenduskeskus

eamt.ee

emtasalid.ee

facebook.com/muusikaakadeemia

instagram.com/emta_ee

Palume lülitada mobiiltelefon hääletule režiimile.
Kontserdi salvestamine ja pildistamine ilma korraldaja loata
ei ole lubatud.

